

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

KLAIPĖDOS UNIVERSITETO
STUDIJŲ PROGRAMOS
LIETUVIŲ FILOLOGIJA IR KULTŪRINĖ
ANTROPOLOGIJA (612U10005)
VERTINIMO IŠVADOS

EVALUATION REPORT
OF LITHUANIAN PHILOLOGY AND CULTURAL
ANTHROPOLOGY (612U10005)
STUDY PROGRAMME
AT KLAIPEDA UNIVERSITY

Grupės vadovas:
Team leader: prof. dr. Danguolė Mikulėnienė

Grupės nariai:
Team members: doc. dr. Dainius Vaitiekūnas
dr. Neringa Klišienė
dr. Donata Mitaitė
Jūratė Palionytė
Andrius Ledas

Išvados parengtos lietuvių kalba
Report language - Lithuanian

Vilnius

2014

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Lietuvių filologija ir kultūrinė antropologija
Valstybinis kodas	612U10005
Studijų sritis	Humanitariniai mokslai
Studijų kryptis	Lietuvių filologija
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinės studijos (4)
Studijų programos apimtis kreditais	240
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Lietuvių filologijos bakalauras
Studijų programos įregistravimo data	2002-06-14 Nr. 0193, perregistruota 2009-08-17 Nr. 1-73. Akredituota iki 2014-12-31

INFORMATION ON ASSESSED STUDY PROGRAMME

Name of the study programme	Lithuanian philology and cultural anthropology
State code	612U10005
Study area	Humanities
Study field	Lithuanian philology
Kind of the study programme	University studies
Study cycle	First
Study mode (length in years)	Full-time (4)
Scope of the study programme in credits	240
Degree and (or) professional qualifications awarded	Bachelor of Lithuanian Philology
Date of registration of the study programme	

Studijų kokybės vertinimo centras

©

The Centre for Quality Assessment in Higher Education

TURINYS

TURINYS	3
I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	5
1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	5
2. Programos sandara.....	6
3. Personalias	7
4. Materialieji ištekliai	8
5. Studijų eiga ir jos vertinimas	9
6. Programos vadyba	11
III. REKOMENDACIJOS	12
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	14

I. IŽANGA

1991 m. įkurtas Klaipėdos universitetas (toliau – KU) yra orientuotas į Vakarų demokratinių universitetų modelį. Jis formuojasi kaip autonomiškas, modernus mokslo ir studijų židinys, reikšmingas šalies, Vakarų Lietuvos regionui ir Baltijos jūros universitetų sandraugai.

Universitete yra 7 fakultetai, Baltijos regiono istorijos ir archeologijos institutas, Jūros mokslų ir technologijų centras, 6 mokslo ir studijų centrai.

Humanitarinių mokslų fakultete yra 6 katedros (Anglų ir vokiečių filologijos, Baltų kalbotyros ir etnologijos, Filosofijos ir kultūrologijos, Istorijos, Lietuvių kalbos, Literatūros), 4 mokslo ir studijų centrai (Anglų kalbos, Baltistikos, Evangeliškosios teologijos, Kalbų ir kultūrų), Lituanistikos kabinetas. Vienas iš fakulteto prioritetų – Mažosios Lietuvos kultūra, kiekviena katedra turi bent po vieną šios temos potemę.

Šiuo metu, atsižvelgiant į studijuojančiųjų skaičiaus dinamiką, ir universiteto, ir fakultetų struktūra yra pertvarkoma ją optimizuojant, KU Taryboje yra priimti pertvarkos eiga reglamentuojantys dokumentai.

Katedros yra pagrindinės studijų bei mokslinės veiklos realizuotojos, atsakingos už studijų turinį ir kokybę, jose rengiamos studijų programos, dalykų sandai. Katedros organizuoja dėstytojų tobulinimą, perkvalifikavimą, mokslinę veiklą, rengia vadovėlius, mokomąją literatūrą, siūlo Tarybai steigti mokslo ar mokymo padalinius.

Humanitarinių mokslų fakultetas sukaupė didelę patirtį vykdydamas studijų programas su specializacijomis, šioje srityje ilgą laiką buvo pavyzdys kitiems universitetams, tačiau esamos studijų programos jau turėtų būti atnaujintos arba pertvarkytos į gretutinių studijų programas. Kol kas skirtingos lietuvių filologijos su specializacijomis programos nesuteikia galimybės absolventams gauti bent kiek skirtingus diplomus arba pažymas.

2014 m. gegužės 26–27 d. ekspertų grupės nariai vietoje susipažino su šešiomis lietuvių filologijos programomis, kurių viena – pirmosios pakopos *Lietuvių filologijos ir kultūrinės antropologijos* studijų programa.

Ekspertų grupės sudėtis: pirmininkė – prof. dr. Danguolė Mikulėnienė (Lietuvių kalbos instituto Kalbos istorijos ir dialektologijos skyriaus vadovė, vyriausioji mokslo darbuotoja), nariai – dr. Neringa Klišienė (Vilniaus universiteto Lietuvių literatūros katedros lektorė), doc. dr. Dainius Vaitiekūnas (Lietuvos edukologijos universiteto Lituanistikos fakulteto mokslo prodekanas), dr. Donata Mitaitė (Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Šiuolaikinės literatūros skyriaus vyresnioji mokslo darbuotoja), Jūratė Palionytė (Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininko pavaduotoja) ir Andrius Ledas (Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto anglų filologijos specialybės III kurso studentas). Ekspertų grupės nariai iš anksto galėjo susipažinti su KU *Lietuvių filologijos ir kultūrinės antropologijos* studijų programos savianalizės suvestine ir išsamiais priedais.

Savianalizės suvestinėje aiškiai ir suprantama forma buvo pateikta informacija, reikalinga ekspertų grupei pasiruošti vizitui KU. Ekspertų grupė dalyvavo 2014 m. gegužės 14 d. Vilniuje SKVC vykusiame įvadiniame susitikime, pateikė savo pastabas kai kuriais savianalizės suvestinės aspektais ir pasižymėjo atitinkamus klausimus, kilusius susipažinus su dokumentu.

Vizito metu grupė surinko žodinę informaciją, papildančią savianalizės suvestinėje ir jos prieduose pateiktą raštišką informaciją. Susitikta su Humanitarinio fakulteto administracija, programos dėstytojais, absolventais, socialiniais partneriais. Grupė apsilankė auditorijose, bibliotekose ir kitose patalpose, kad apžiūrėtų materialiuosius išteklius.

Po vizito ekspertų grupė išanalizavo gautą informaciją ir parengė ataskaitą, aptarė vertinimą ir išvadas.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

Studentų skaičiaus mažėjimas ir aukšto lygio akademinio personalo išlaikymas yra svarbios problemos, iš kurių pastaroji fakultete sprendžiama geriau. Studentų skaičiaus problema turi būti sprendžiama kompleksiščiau, pritraukiant visas suinteresuotas puses: vietos politikus, savivaldybių administraciją (neseniai pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Klaipėdos miesto savivaldybe), darbdavius, absolventus. Svarbu ieškoti naujų mecenatų (išlaikant esamus), stipriau materialiai skatinti ir palaikyti studentus.

Turėtų būti stiprinamas studijų programų viešinimas, kad dar labiau atitiktų besikeičiančią komunikacinę situaciją.

Fakultete galima studijuoti filologiją visose trijose studijų pakopose. Magistrantūroje nėra galimybės rinktis filologijos su specializacija: renkamasi arba kalbotyros, arba literatūrologijos, arba teatrologijos magistratūra.

Kaip minėta, Klaipėdos universitetas orientuojasi ir į Vakarų Lietuvos, ir į Mažosios Lietuvos, ir į Baltijos regiono problematiką. To paties siekiantis fakultetas, kaip universiteto padalinys, turi dar neišnaudotų galimybių. Mokslinėje, projektinėje, pedagoginėje veikloje šių regionų problematika galėtų būti atskleista kur kas plačiau.

1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Pirmos pakopos nuolatinių studijų programa (įregistruota 2002-06-14, perregistruota 2009-08-17, 2006 m. akredituota iki 2014-12-31) iki 2013 m. buvo vadinama Lietuvių filologijos ir etnologijos studijų programa. Vėliau, atsižvelgus į kintančius visuomenės poreikius, programa atnaujinta suteikiant galimybę rinktis kryptį – pasaulio ar šalies kultūrą.

Lietuvių filologijos ir kultūrinės antropologijos programos (toliau – LFKA) tikslas, kaip nurodyta savianalizės suvestinėje, yra „parengti filologijos specialistus, turinčius teorinių žinių iš humanitarinių mokslų, lietuvių filologijos bei kultūrinės antropologijos, gebančius taikyti šias žinias praktiškai, panaudojant bendrąją humanitarinę, lituanistinę ir kultūrologinę kompetencijas“. Programos tikslas nustatytas remiantis direktyvinių dokumentų reikalavimais (ECTS naudotojo vadovu, Dublino aprašais, Bolonijos deklaracija, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, Klaipėdos universiteto strateginiu veiklos planu 2010–2020 m. ir kt.) ir yra pamatuotai susieti su numatomais studijų rezultatais, grindžiamais pirmąją studijų pakopą reglamentuojančiais aprašais. Šį tikslą atitinka numatomi uždaviniai, rezultatai ir kompetencijos.

Savianalizės suvestinėje atskirais punktais aptarti ir pagrįsti žinios ir supratimas bei jų taikymas, gebėjimas priimti sprendimus, komunikaciniai gebėjimai ir mokymosi įgūdžiai.

LFKA studijų programos poreikis grindžiamas ne tiek darbo rinkos poreikiais, kiek siejamas su ateities perspektyva (t. y. su aktyvesne kalbos ir kultūros politiką įgyvendinančia veikla), iškeliant šių studijų taikomąjį pobūdį bei nurodant jų reikalingumą įvedus mokyklose privalomą etnokultūros dalyką.

Akivaizdu, kad programos rengėjai įvertino esamą situaciją, kai trejus metus (2011–2013) nebuvo suformuota studentų grupė, ir 2013 m., išlaikydami programos branduolį bei siekdami studijų šiuolaikiškumo, tikslino jos pavadinimą. Savianalizės suvestinės rengėjų grupė susitikimo su ekspertais metu įvardijo vis mažėjančios programos populiarumo problemą – tai ne tik humanitarinių mokslų prestižo smukimas, bet ir tai, kad švietimo sritį reglamentuojančiuose dokumentuose nėra aiškiai nurodyta, kokie kvalifikaciniai reikalavimai keliami etninės kultūros specialistams. Vis dėlto nusakant programos paskirtį pageidautina aiškesnė orientacija į veiklą, kuria užsiimtų baigę šias studijas absolventai, – nepakanka pasakyti, kad rengiami „labai plataus profilio specialistai“. Taip pat, ekspertų nuomone, programos rengėjai turėtų labiau įvertinti regioniško aktualumą šiandieniniame pasaulyje.

Atkreiptinas dėmesys, kad programa būtų patrauklesnė, jei būsiami studentai kartu galėtų įgyti ir pedagogo kvalifikaciją. Tokie specialistai lengviau galėtų įsidarbinti ugdomo įstaigose.

Srities stiprybės: pertvarkytoje programoje išryškintas jos aktualumas ir universalumas.

Srities silpnybės: nepakankamai aiški orientacija į darbinę veiklą baigus šią studijų programą.

Rekomenduoti: ieškoti galimybių programos studentams papildomai įgyti pedagogo kvalifikaciją.

2. Programos sandara

LFKA studijų programa sudaryta racionaliai: privalomieji ir pagrindinės studijų krypties gilinamieji dalykai dera tarpusavyje, jie apima ir bendrąsias, ir specialiąsias sritis, siekiant suteikti studentams svarbiausias srities žinias ir suformuoti atitinkamus įgūdžius.

Iš 240 programos kreditų privalomieji dalykai sudaro 228 kreditus, pasirenkamieji dalykai apima 12 kreditų ir yra iš humanitarinių arba socialinių, biomedicininų, technologinių mokslų sričių.

Programą sudaro trys dalykų blokai: studijų krypties dalykai sudaro 167 kreditus (pagal Reikalavimus turi būti ne mažiau kaip 165 kreditai), bendrieji universitetinių studijų dalykai sudaro 15 kreditų (turi būti 15 kreditų), kitos studijų krypties – 58 kreditai (turi būti ne daugiau kaip 60 kreditų).

Tiriamiesiems darbams programoje skirti 24 kreditai. Specialybės seminaras (5 semestras, 3 kreditai) skirtas mokslinio darbo pagrindams ir nedideliame tiriamajame darbe. Studentas renkasi iš dviejų siūlomų literatūros ir kalbos / etnologijos / kultūrinės antropologijos seminarų (juos siūlo dėstytojai pagal savo tyrimų tematiką). Kursiniame darbe (6 semestras, 6 kreditai) tęsiamas seminare pradėtas tiriamasis darbas (galima rinktis ir naują temą). Baigiamajame bakalauro darbe 1, 2 (7 semestras, 3 kreditai; 8 semestras, 12 kreditų) paprastai toliau plėtojamas kursinio darbo tyrimas arba pasirenkama kita tema.

Kiekviename semestre studijuojami penki–septyni dalykai, aštuntajame semestre tik keturi, daugiau laiko skiriama baigiamojo bakalauro darbo rašymui (taip buvo rekomenduota ir ankstesnio išorinio vertinimo ekspertų). Studijų dalykai išdėstyti nuosekliai, jų temos iš esmės nesikartoja. Pagal atnaujintą programą siūloma rinktis studijų kryptį: pasaulio kultūrų ar lietuvių / baltų kultūros akcentus.

Praktikoms, atsižvelgus į ankstesnio išorinio vertinimo ekspertų siūlymą, skirta 15 kreditų. Per studijas atliekamos trys skirtingos praktikos (dialektologinė, tautosakinė ir kalbos tvarkybos praktikos). Vis dėlto pageidautina dokumentuose nurodyti, kaip yra vertinamos praktikos, ypač atsižvelgiant į galutinį pažymį, taip pat kokio minimalaus vadovavimo ir pagalbos studentas gali tikėtis, atlikdamas praktiką.

Vertinant LFKA programos dalykų sąrašus bei remiantis visų dalykų aprašais ir rekomenduojamais literatūros sąrašais, galima teigti, kad daugelis dalykų, jų turinys atitinka programos tikslus.

Programos dėstytojų manymu, pagal šią programą parengiami labai plataus profilio specialistai. Atnaujinta programa suteiks daugiau galimybių rinktis kryptį – pasaulio ar šalies kultūrą. Kintant visuomenės požiūriui į etninius dalykus, pagal keičiamą programą numatyta suteikti universalesnių žinių, išmokyti pristatyti savo kultūrą. Rengiami nauji 30 ir 60 kreditų moduliai.

Galima konstatuoti, kad regionui rengiami plataus profilio specialistai, tačiau galimybių tobulinti programą dar yra. Šiuo metu Europoje ypač aktualus regioniškas, į jį programos rengėjai galėtų labiau atsižvelgti, programa galėtų būti labiau orientuota į Lietuvos tautines mažumas, suteiktų jų atstovams galimybę geriau įsijungti į Lietuvos visuomenę puoselėjant ir savąjį tautinį tapatumą. Nemažas galimybes čia atveria ir bendradarbiavimas su artimiausiais kaimynais latviais.

Per kelerius metus po paskutinio išorinio vertinimo, atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas ir naujus reikalavimus, programos struktūra gerokai pakito: sumažėjo bendrųjų universitetinių studijų dalykų, daugiau dėmesio skiriama praktikoms – 15 kreditų. Pakeistas kitos

studijų krypties modulis – *kultūrinė antropologija* (vietoj *etnologijos*), jungianti socialinių ir humanitarinių mokslų teorinius ir taikomuosius dalykus. Pakito ir sandų, arba dėstomų dalykų, turinys, metodai, literatūra, šaltiniai. Šiuos pokyčius ekspertų grupė vertina teigiamai.

Srities stiprybės:

1) programos sandara orientuota į universalesnius poreikius, sudaryta galimybė studijuoti ne tik Lietuvos etninę, bet ir pasaulio kultūrą;

2) išlaikoma dermė tarp privalomųjų ir pagrindinės studijų krypties gilnamųjų dalykų.

Srities silpnybės:

1) vienpusė orientacija į lietuvių kultūrą, neatsižvelgiama į Lietuvos tautinių mažumų poreikius;

2) formaliai nenustatyta studentų praktikos tvarka (vertinimo kriterijai, reikalavimai vadovams ir jų paramos studentams teikimas).

Rekomenduojama:

1) parengti studentų praktikos metodinius nurodymus, kuriais būtų nustatyti praktikų vertinimo kriterijai, vadovavimo ir paramos studentams teikimo tvarka.

2) ieškoti galimybių į programą įtraukti Lietuvos tautinių mažumų etninės kultūros studijas.

3. Personalas

Akademino personalo kvalifikacija atitinka Universitetinių pirmosios pakopos studijų programų bendruosius reikalavimus.

Visų dalykų dėstytojų mokslinės veiklos kryptis atitinka jų dėstomus dalykus, apie 70 proc. dalykų dėsto mokslų daktarai docentai ar profesoriai: bendrojo universitetinio lavinimo dalykų dėstytojai, turintys mokslo laipsnį, sudaro apie 70 proc., studijų krypties dalykų – apie 80 proc., kitos studijų krypties dalykų – apie 60 proc. (skaičiuojant apimtis kreditais). Amžiaus vidurkis – 50 m.

Akademino personalo kvalifikacija per keletą metų teigiamai pakito – 4 mokslininkai įvykdė habilitacines procedūras, 5 išrinkti profesoriais: prof. dr. Rimantas Balsys, prof. dr. Roma Bončkutė, prof. dr. Dalia Pakalniškienė, prof. dr. Dalia Kiseliūnaitė, prof. dr. Albinas Drukteinis. Asta Balčiūnienė (KU Lietuvių filologijos ir etnologijos studijų programos absolventė), Daiva Pagojienė ir Kristina Lenartaitė (KU Lietuvių filologijos ir etnologijos studijų programos absolventė) apgynė daktaro disertacijas. Jungtinėse filologijos ir etnologijos doktorantūrose studijuoja trys KU doktorantai: R. Šarkytė, A. Merkelienė, J. Tilvikas. Du dėstytojai vadovauja doktorantams (prof. dr. Rimantas Balsys, prof. dr. Dalia Pakalniškienė).

Dėstytojai kelia savo mokslinę ir pedagoginę kvalifikaciją, tik ne visi vienodai intensyviai. Tačiau, jų pačių teigimu, realios galimybės sistemingai visiems dėstytojams kelti kvalifikaciją yra gan ribotos dėl didelio pedagoginio krūvio, gausių administracinių ir visuomeninių pareigų, – tai jie sieja ir su universiteto finansiniais ištekliais, ir su bendra Lietuvos situacija.

Tas pats pasakytina ir apie dėstytojų mobilumą. Klaipėdos universiteto pedagogai dalyvauja *Erasmus* mainų programose (prof. Dalia Kiseliūnaitė Vokietijoje Berlyno Humboldtų universitete 2012, 2013 m., prof. dr. Dalia Pakalniškienė – Italijoje Parmos universitete 2009 m., prof. dr. Rimantas Balsys – Parmos universitete 2009, 2010, 2011 m., Prahos Karolio universitete Čekijoje 2013 m., doc. dr. Lina Petrošienė – Parmos universitete 2010, 2011 m.).

Studijų programos įvairiapusiškumas lemia ir dėstytojų mokslinės veiklos kompleksiskumą: tai baltų kalbos ir jų istorija; baltų tautosakos, etnografijos ir mitologijos tyrimai. Ekspertų nuomone, toks tarpdalykinis principas yra tikslinga ir naudinga tyrimų kryptis.

Taigi moksliniai tyrimai atliepia Klaipėdos universiteto, Lietuvos ir Europos Sąjungos mokslo prioritetus – lituanistinius tyrinėjimus, tautinės tapatybės saugojimą globalizacijos sąlygomis, Valstybinės kalbos ir Etninės kultūros globos įstatymų nuostatas. Skiriama daug dėmesio Vakarų Lietuvos tarmėms ir kultūrai, Mažosios Lietuvos ir Klaipėdos krašto tematikai,

nykstančiam kuršininkų etnosui – kalbai ir kultūrai. Klaipėdos universitete susikūrė lingvistinė mokykla su savitomis tyrinėjimų kryptimis – kalbos istorijos dalykais, daug dėmesio skiriant baltistikai, indoeuropeistikai.

Tai atspindi ir mokslinė dėstytojų produkcija: išleistos kelios monografijos, publikuota šaltinių, mokomųjų knygų, paskelbta straipsnių. Tiesa, jų mažokai paskelbta pripažintuose Lietuvos ir užsienio žurnaluose, mokslinės literatūros sąrašuose daugoka „vietinių“ ar net mokslo sklaidos publikacijų. Reikia manyti, kad padėtis netrukus pasikeis: šiuo metu keičiama dėstytojų atestavimo sistema, reikalaujama dėstomų dalykų publikacijų.

Dėstytojai dalyvauja konkursinėje projektinėje veikloje. Tačiau čia irgi išsiskiria tik lyderiai. Dėstytojų nuomone, rimtas tinkamos mokslinių tyrimų ir publikacijų kiekybės ir kokybės trukdis yra pernelyg didelis dėstytojų pedagoginio darbo krūvis.

Srities stiprybės: mokslinė dėstytojų veikla atliepia deklaruojamus KU prioritetus.

Srities silpnybės: palyginti nedidelis dėstytojų mobilumas.

Rekomenduojama: ieškoti neišnaudotų galimybių, didinančių dėstytojų mobilumą ir mokslinį konkurencingumą.

4. Materialieji ištekliai

Materialieji ištekliai studijų programai vykdyti patenkinami.

Auditorijų ir kitų studijoms reikiamų patalpų užtenka. Pagal universiteto ir fakulteto galimybes jos palaipsniui modernizuojamos, gausėja reikiamos įrangos. Fakultete 2012 m. įrengtos dvi skaitmeninės auditorijos (SANAKO 1200 technologija) su 25 darbo vietomis kiekvienoje. Jomis naudojasi užsienio kalbų studentai, bet kai kurios pratybos rengiamos ir lituanistams.

Viena kompiuterių auditorija turi dešimt darbo vietų. Multimedijos įranga yra tik keliose auditorijose, tačiau galima naudotis 4 nešiojamaisiais komplektais. Pastate veikia belaidis interneto ryšys, bet jo kokybė (greitis) gerintina.

Studentams sudaromos tinkamos sąlygos atlikti praktikas. Praktikų vietas jie gali rinktis iš teikiamo sąrašo, leidžiama ir patiems susirasti įstaigą, kurioje norėtų atlikti praktiką.

Biblioteka gali didžiulis Dr. K. Pemkaus archyvu ir Mažosios Lietuvos leidinių kolekcija, šių archyvų medžiaga gali būti panaudota dėstytojų ir studentų darbams.

Programos studentams iš esmės pakanka vadovėlių, knygų, periodinių leidinių, jais galima naudotis bibliotekoje, išsinešti į namus. Leidiniai užsakomi internetu naudojantis elektroniniu katalogu. Per tarpbibliotekinį abonementą nemokamai užsakomi leidiniai ne tik iš kitų Lietuvos, bet ir užsienio bibliotekų. Studentai gali naudotis fakulteto katedrose, kabinetuose, auditorijose esama literatūra.

Tačiau HMF ir Sveikatos mokslų fakulteto bibliotekos skaitykla per maža – 12 vietų, iš kurių tik 2 kompiuterizuotos, todėl tai, matyt, viena iš priežasčių, kodėl skaityklomis studentai naudojami menkai, stengiasi literatūrą nešiti į namus.

Bibliotekos fondai pakankami, kasmet papildomi, tačiau nepatogu tai, kad jie yra 6 vietose (kalbinė literatūra ir grožinė literatūra – skirtingose vietose).

Prenumeruojamos elektroninių knygų kolekcijos ir mokslinių žurnalų ir informacinių leidinių duomenų bazės. Visos duomenų bazės yra prieinamos ne tik iš universiteto tinkle esančių kompiuterių, bet ir iš namų. Kiekvienais metais daugėja elektroninių leidinių ir duomenų bazių paklausa.

Ankstesnės programos absolventų nuomone, medžiagos studijoms užtenka. Prireikus dėstytojai ją palieka savo skyreliuose katedrose, pateikia ir elektroniniu būdu. Tačiau nepakankamai išnaudojamos intraneto galimybės.

Bendrabutį gali gauti visi norintieji, tačiau ne visus gali tenkinti prastoka būklė.

Srities stiprybės: specializuotų auditorijų ir kitų studijoms skirtų patalpų modernizavimas.

Srities silpnybės:

- 1) bibliotekų fondų išdėstymas skirtinguose pastatuose,
- 2) nepakankamas vietų (taip pat ir kompiuterizuotų) skaičius Humanitarinių mokslų fakulteto skaitykloje,
- 3) tinkamai neišnaudojamos virtualios mokymosi aplinkos (intraneto) galimybės.

Rekomenduojama:

- 1) gerinti studentų darbo Humanitarinių mokslų fakulteto skaitykloje sąlygas.
- 2) plačiau naudotis virtualiosios mokymo aplinkos (intraneto) galimybėmis.

5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Priėmimo studijuoti tvarka yra nustatyta LAMA BPO taisyklėse, suderintose su Švietimo ir mokslo ministerija. Konkursinį balą sudaro trijų mokomųjų dalykų brandos egzaminų įvertinimų, padaugintų iš svertinių koeficientų, ir vieno mokomojo dalyko metinio įvertinimo, padauginto iš svertinio koeficiento, suma (brandos egzaminai: lietuvių kalba ir literatūra – 0,4; užsienio kalba – 0,2; istorija – 0,2; metiniai pažymiai: kita užsienio kalba arba gimtoji kalba – 0,2).

Tokia priėmimo tvarka pagrįsta, ekspertai pritaria universiteto atstovų nuomonei, kad priimant studentus į šią programą nepakanka bendrųjų priėmimo į aukštąsias mokyklas taisyklių.

Mokymo procesas organizuojamas tinkamai. Klaipėdos universitetas siekia orientuotis į Klaipėdos jūros regioną, suvokia, kad ryšys su Mažosios Lietuvos kultūra Klaipėdoje įsikūrusiam universitetui yra svarbus.

Savianalizės suvestinės rengėjų duomenimis, studentų skaičius nuolat mažėjo, 2010 metais *Lietuvių filologijos ir etnologijos* studijų grupė nebuvo suformuota. Pagal KU tvarką, nesuformavus grupės, kitais metais neskelbiamas priėmimas, 2011 m. HMF Tarybos nutarimu skelbtas konkursas į kitą Baltų kalbotyros ir etnologijos katedros kuruojamą studijų programą *Lietuvių filologija ir latvių kalba*.

Siekiant studijų programą padaryti patrauklesnę, 2013 m. paskelbtas priėmimas į atnaujintą *Lietuvių filologijos ir kultūrinės antropologijos* studijų programą, tačiau valstybės finansuojamų vietų tebuvo 4, tad keturi priimtieji buvo pakviesti pereiti į *Lietuvių filologijos ir režisūros* studijų programą, surinkusią tik penkis studentus. Vis dėlto, ekspertų nuomone, programa atnaujinta tinkamai, tokio pobūdžio studijos reikalingos Lietuvai ir regionui, todėl rekomenduotina stiprinti programos viešinimą.

Pasak savianalizės suvestinės rengėjų, programos pasirinkimas paprastai būna motyvuotas, tik pavieniai studentai pereina iš vienos studijų programos į kitą. Nubyrėjimas – apie 20 procentų įstojusiųjų. Pagrindinės priežastys: dalis dirbančių studentų negali suderinti studijų su darbu, dėl prastos materialinės padėties susiranda darbą užsienyje, pereina į užsienio universitetus ir ten tęsia studijas, dėl šeimyninių aplinkybių negrįžta po akademinį atostogų, pašalinami dėl nepažangumo.

Priimtieji studentai buvo globojami dabar jau reorganizuotos Baltų kalbotyros ir etnologijos katedros. Studijų formos yra įprastinės – paskaitos, pratybos, seminarai, savarankiškas darbas. Studentų darbo apimtis valandomis, turinys ir vertinimas yra nurodoma kiekvieno dalyko sande. Apie trečdalį studijų apimties sudaro auditorinės valandos (2251 val.), du trečdaliai studijų laiko skirta savarankiškam darbui (4327 val.). Beveik dešimtadalį studijų sudaro tiriamasis darbas (640 val.). Pagal studentų poreikius sudarytas pasirenkamųjų dalykų blokas.

Vertinimo sistema skatina studentus dirbti nuosekliai viso semestro metu. Visų dalykų balai galutiniam žinių įvertinimui kaupiami semestro metu didėjančios sumos principu. Dalį

egzamino pažymio (numatyta dalis yra atestuotame sande) studentas surenka, per semestrą atlikdamas sande numatytas užduotis. Paprastai sanduose numatoma 50 proc. dalis, išdėstyta per kelias nevienodos vertės savarankiško darbo užduotis.

Užduočių skaičius ir atsiskaitymo laikas derinami katedroje, numatytas atsiskaitymų tvarkaraštis (nurodyta kiekviename sande). Kontrolinės užduotys, kurios sudaro egzamino vertinimo dalį per semestrą, yra tvirtinamos katedroje ir jose saugomos. Tai leidžia palaikyti reikalavimų adekvatumą ir stiprina studentų kontrolę dėstytojui.

Visi dalykai baigiami egzaminu, specialybės seminaras ir kursiniai darbai – diferencijuota įskaita, baigiamasis darbas – bakalauro darbo gynimu.

Ekspertų nuomone, dar diskutuotina tvarka, kad kaip tam tikrą galutinio vertinimo dalį dėstytojas gali įtraukti ir pratybų bei seminarų lankymą.

Universitetas labiau turėtų skatinti studentų mobilumą, siekti didesnio ir pačių studentų suinteresuotumo dalyvauti akademinėje mainų programoje *Erasmus*. Kasmet į įvairius Europos universitetus išvyksta dalis Humanitarinių mokslų fakulteto studentų. Tačiau tarptautinėse studentų mainų programose dalyvaujama ne itin aktyviai. Tai lemia tiek studijų kryptis, tiek studentų socialinė padėtis – šeimos aplinkybės, darbas greta studijų (2010 m. į Parmos universitetą buvo išvykusios 2 senosios programos studijų studentės, 2 studentės studijavo 2011 m. Voldos universitete Norvegijoje). Į KU beveik kasmet atvyksta studentų iš kitų šalių – Latvijos, Vokietijos, Rusijos. Jie studijuoja atskirus lietuvių filologijos ir etnologijos dalykus.

Teigiama yra tai, kad studentai skatinami rašyti darbus, susijusius su Klaipėdos krašto ir Mažosios Lietuvos kalbos, kultūros reiškiniais. Norėtųsi didesnio studentų ir dėstytojų bendradarbiavimo moksliniuose projektuose.

Materialinė ir akademinė parama studentams yra nuolatinė. Kasmet tobulinami akademinės paramos teikimo būdai ir paramos sistema, tačiau stipendijų skyrimas lieka problemiškas, nes daug studijuojančių materialinės paramos negauna.

Dauguma baigusiujų *Lietuvių filologijos ir etnologijos* studijų programą absolventų dirba pagal specialybę: lietuvių kalbos mokytojais ir dėstytojais, tyrėjais ir administratoriais mokslo įstaigose (aukštosiose mokyklose, instituteuose, muziejuose), švietimo skyrių darbuotojais, žurnalistais, ryšių su visuomene atstovais, kultūros įstaigų specialistais, etnologais kultūros centruose, bibliotekose, regioniniuose parkuose, turizmo organizatoriais, ekspertais prie savivaldybių, kalbos tvarkytojais. Neseniai baigę bakalauro programą studijuoja magistrantūroje KU arba kituose universitetuose.

Pasak savianalizės rengėjų, ne pagal specialybę dirbančių yra vienetai. Dalis studentų dirba pagal dvigubą specialybę (ir filologais, ir etnologais), kiti – labiau specializuojasi pagal vieną (kalbos tvarkytojais, redaktorais, švietimo sistemoje arba etnologais, meno vadovais, kultūros projektų ir renginių vadovais, režisieriais).

Taigi daugumos programos absolventų profesinė veikla atitinka programos vykdytojų ir darbdavių lūkesčius.

Srities stiprybės: platus specialybės pritaikomumas darbo rinkoje.

Srities silpnybės:

- 1) studentai nepakankamai aktyviai įtraukiami į mokslo tiriamąsias grupes;
- 2) menka materialinė parama studentams;
- 3) palyginti menkas studentų judumas.

Rekomenduojama:

- 1) ieškoti didesnių tikslinio finansavimo galimybių;
- 2) skatinti studentų mobilumą, tai plėstų jų mokslinį ir kultūrinį akiratį.

6. Programos vadyba

Programos savianalizės suvestinėje išsamiai aprašyta vidinė studijų kokybės užtikrinimo sistema. Studijų kokybė rūpinasi daug universiteto ir fakulteto struktūrinių padalinių, specialių komisijų, tačiau trūksta vientisos sistemos. Į tai atkreiptas dėmesys ir 2012 m. atliktoje kokybės vadybos sistemos sukūrimo ir įdiegimo Klaipėdos universitete galimybių studijoje.

Už studijų programų kūrimą, įgyvendinimą ir priežiūrą atsakinga HMF taryba, studijų programų komitetai, sandų atestavimo komisijos ir katedros. Didžiausia atsakomybė kol kas tenka katedroms, tačiau jos turėtų imtis 2013 m. kiekvienai giminingai studijų programų grupei įsteigti studijų programų komitetai, į kuriuos įtraukti ir studentų bei socialinių partnerių atstovai. Pageidautina, kad šiems komitetams vadovautų ne katedrų vedėjai, kurie turi ir taip didelį administracinio darbo krūvį.

KU vidinė studijų kokybės užtikrinimo sistema grindžiama Europos aukštojo mokslo erdvės studijų kokybės užtikrinimo nuostatomis ir KU patvirtinta veiklos kokybės gerinimo strategija. Veikia Studijų kokybės komisija, kurią sudaro 12 narių iš visų fakultetų bei administracijos darbuotojų. 2011 m. sausio 19 d. rektoriaus įsakymu Nr. 1-032 patvirtintas Studijų vidinės kokybės vadybos sistemos koncepcijos aprašas.

Pakankamai rūpinamasi dalykų programomis. Dėstytojų parengtas ir katedros posėdyje apsvarstytas dalykų programas svarsto Filologijos dalykų atestacijos ir Humanitarinių mokslų dalykų atestacijos komisijos. Paprastai dalykų programos komisijai teikiamos svarstyti kas antri metai, atestuojamos 1–3 metams. Visų dalykų programos, jų atestavimo duomenys skelbiami universiteto internetinėje Akademinės informacijos sistemoje.

Savianalizėje teigiama, kad studentai turi nemaža formalijų ir neformalių galimybių dalyvauti valdant studijų procesą ir priimant sprendimus, tačiau pokalbių su programos absolventais metu nepavyko išgirsti tokio teiginio patvirtinimo. Studentai su dėstytojais gali pasikalbėti apie dėstomą kursą, pasakyti savo nuomonę (dažniau apie tai, kad ko nors nespėja), semestro pabaigoje gauna ir anketų su klausimais apie dėstomus dalykus.

Iškyla studentų savarankiško darbo krūvio skaičiavimo problema. Vykdamas studijas Europos aukštojo mokslo erdvėje ypač svarbu, kad būtų vadovaujama ECTS kredito principais. Studentų teigimu, jiems žymiai daugiau tenka dirbti savarankiškai nei auditorijoje, o tai liudija apie sėkmingą perėjimą prie ECTS kredito pradžia. Labai svarbūs trečias ir ketvirtas etapai – numatyto studentų darbo krūvio stebėjimas (reguliarus duomenų rinkimas) ir numatyto darbo krūvio koregavimas pagal stebėjimo rezultatų duomenis – dar tik laukia vadybinių sprendimų.

Duomenys apie programų įgyvendinimą renkami ir analizuojami nuolat. Periodiškai analizuojamos pačios programos, svarstomas studijų plano koregavimas, dalykų atnaujinimas, dalykų bei dėstytojų eiliškumo optimizavimas, analizuojamas savarankiško ir kontaktinio darbo santykis, tvarkaraščio optimalumas, mokymosi krūvis ir kt. Siekiama, kad programos dalykų dėstytojų kvalifikacija atitiktų kvalifikacinius reikalavimus, tai vertina Atestacijos komisija.

Sistemiškai analizuojami studentų pasiekimai. Fakultete ir katedrose aptariami kiekvieno semestro studijų rezultatai, nagrinėjamos nepažangumo, nubyraimo priežastys.

Gerinti studijų kokybę padeda sisteminga informacijos sklaida, viešumas. Informacija dėstytojams, studentams apie studijas, jas reglamentuojančius dokumentus, programų kokybės tobulinimą teikiama universiteto informaciniuose leidiniuose, interneto puslapyje, KU laikraštyje.

Pagal universiteto nuostatus kas treji metai atliekamas kompleksinis atskiros studijų programos kokybės įšivertinimas. Programos vertinimo rezultatus ją tobulinant galima vertinti kaip veiksmingus.

Studijų programų vykdytojų ryšiai su socialiniais partneriais – darbdaviais, praktikų vadovais, buvusiais absolventais geri, bendradarbiaujama rengiant bendrus renginius, etnologijos baigiamasis egzaminas bei jo aptarimas daugelį metų buvo rengiamas Divilų kultūros centre. Bendradarbiaujama ir su miesto savivaldybės Kultūros skyriumi.

Tačiau pasigendama organizuotos alumnų veiklos. Absolventai galėtų daugiau prisidėti prie programos tobulinimo. Pasigesta sistemingo ir nuolatinio informacijos apie programos absolventų karjerą rinkimo. Tokių duomenų analizė būtų naudinga ne tik vertinant programų reikalingumą, tiriant specialistų poreikį rinkoje ir planuojant studentų priėmimą.

Aktyviau plėtotini ryšiai su regiono savivaldybėmis ir kultūros institucijomis siekiant finansinės ir kitos paramos filologijos ir kultūros antropologijos studijų programai (tikslinių studijų vietų finansavimo, tikslinių stipendijų), kuri yra svarbi krašto kultūriniam gyvenimui. Susitikimo su ekspertais metu savivaldybės atstovai užsiminė ir apie galimybę skirti lėšų studentų projektų ir idėjų įgyvendinimui, todėl reiktų stengtis kuo aktyviau skatinti studentus dalyvauti tokiuose projektuose.

Šiuo metu programa neturi studentų (paskutiniai ją baigė 2013 m.). Tačiau siekiant studijų šiuolaikiškumo, patrauklumo ir atsižvelgiant į studentų pageidavimus, vykdyti pokyčiai – etnologijos dalis nuo 2013 m. buvo pakeista kultūrinės antropologijos modulių, orientuojančiu į pasaulinį kontekstą, etninių kultūrų įvairovę, kultūrinę komunikaciją. Atnaujintoje programoje studentai pagal poreikį galės rinktis studijų kryptį – pasaulio kultūrų ar lietuvių (baltų) kultūros akcentus. Tokie programos pokyčiai vertintini teigiamai.

Programų kokybės valdymo procesams šiek tiek trūksta strateginio požiūrio ir sistemiškumo. Aukštojo mokslo kokybės vadyba – sudėtingas ir daug pastangų reikalaujantis darbas, todėl universiteto administracija turėtų programų komitetams sudaryti galimybes detaliau susipažinti su Bolonijos procesu, Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistema (ECTS), Lietuvos universitetų gerąja praktika.

Srities stiprybės:

- 1) baigiama sukurti veiksminga studijų programos įgyvendinimo ir priežiūros, nuolatinio tobulinimo sistema;
- 2) atnaujinta programa suteikia didesnę studijų kryptių pasirinkimo galimybę.

Srities silpnybės:

- 1) nepakankamai į programos vadybos procesą įtraukiami absolventai ir darbdaviai;
- 2) nepakankamas programos viešinimas.

Rekomenduojama:

- 1) nustatyti, kad už programos įgyvendinimą, priežiūrą ir jos tobulinimą atsako studijų programos komitetas;
- 2) parengti realaus studentų savarankiško darbo krūvio stebėsenos metodiką ir pagal stebėsenos duomenis koreguoti krūvį;
- 3) sistemiskai vykdyti programos studentų, darbdavių, praktikų vadovų ir absolventų apklausas dėl programos kokybės.

III. REKOMENDACIJOS

1. Ieškoti būdų programą daryti patrauklesnę – pavyzdžiui, sudaryti galimybę studentams papildomai įgyti pedagogo kvalifikaciją.
2. Ieškoti galimybių į programą įtraukti Lietuvos tautinių mažumų etninės kultūros studijas.
3. Ieškoti galimybių didinti dėstytojų mobilumą ir mokslinį konkurencingumą.
4. Skatinti studentų mobilumą.
5. Nustatyti, kad už programos įgyvendinimą, priežiūrą ir jos tobulinimą atsako studijų programos komitetas.
6. Šios programos studentams ieškoti didesnių tikslinio finansavimo galimybių.
7. Parengti realaus studentų savarankiško darbo krūvio stebėsenos metodiką ir pagal stebėsenos duomenis koreguoti krūvį.
8. Parengti studentų praktikos metodus, kuriais būtų nustatyti praktikų vertinimo kriterijai, vadovavimo ir paramos studentams teikimo tvarka.

9. Gerinti studentų darbo Humanitarinių mokslų fakulteto skaitykloje sąlygas.
10. Sistemiskai vykdyti programos studentų, darbdavių, praktikų vadovų ir absolventų apklausas dėl programos kokybės.
11. Gerinti programos vadybą, populiarinant programą tarp abiturientų, skatinant absolventų veiklą, stiprinant ryšius su socialiniais partneriais.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Klaipėdos universiteto studijų programa *Lietuvių filologija ir kultūrinė antropologija* (valstybinis kodas – 612U10005) vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balais*
1.	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2.	Programos sandara	3
3.	Personalas	3
4.	Materialieji ištekliai	3
5.	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6.	Programos vadyba	3
	Iš viso:	18

* 1 - Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2 - Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3 - Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4 - Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas:

Team leader:

prof. dr. Danguolė Mikulėnienė

Grupės nariai:

Team members:

doc. dr. Dainius Vaitiekūnas

dr. Neringa Klišienė

dr. Donata Mitaitė

Jūratė Palionytė

Andrius Ledas